

**INFORMACIJA O ZAHTJEVU ENI MONTENEGRO BV, HOLANDIJA I NOVATEK
MONTENEGRO BV, HOLANDIJA ZA PRODUŽENJE PRVOG PERIODA ISTRAŽIVANJA IZ
UGOVORA O KONCESIJI ZA PROIZVODNJU UGLJOVODONIKA ZA BLOKOVE 4118-4;
4118-5; 4118-9; 4118-10**

Obavezni radni program

Država Crna Gora i Eni Montenegro BV Holandija (Eni) i Novatek Montenegro BV Holandija (Novatek), su 14. septembra 2016. godine zaključili Ugovor o koncesiji za proizvodnju ugljovodonika za blokove 4118-4; 4118-5; 4118-9; 4118-10 (u daljem tekstu: Ugovor o koncesiji).

U skladu sa čl. 6.2 i 14.1 Ugovora o koncesiji participirajući udjeli koncesionara u Ugovoru o koncesiji su po 50%, dok je Eni imenovan za Operatora.

U skladu sa čl. 7.1, 7.4 i 7.6 Ugovora o koncesiji, propisano je da Faza istraživanja traje sedam (7) godina, sa dva Perioda istraživanja od četiri (4) i tri (3) godine.

Koncesionari su, u skladu sa članom 9.2. Ugovora o koncesiji, u toku prvog Perioda istraživanja od 4 (četiri) godine, koji je trajao do 14. septembra 2020. godine, bili dužni da realizuju sledeći Obavezni radni program:

- a) prikupe 3D seizmičke podatke za najmanje 1.228 kvadratnih kilometara na površini koja je definisana Ugovorom o koncesiji;
- b) izrade puni komplet geofizičkih i geoloških studija, koji se sastoji od gravimetrijske/magnetne studije zajedno sa strukturnim tumačenjem, studijom strukture, sedimentološkom studijom, studijom brzine i dubinske konverzije, geohemijskom studijom, studijom naftnog sistema – 3D modeliranjem bazena, AVO studijom, studijom pornog pritiska radi postizanja efikasnosti gornjeg izolatornog sloja; i
- c) izbuše 2 (dvije) istražne bušotine:
  - i. 1 (jedna) bušotina usmjerena na karbonatni prospekt procijenjene dubine od 6.500 metara; i
  - ii. 1 (jedna) bušotina usmjerena na plio-pleistocenski prospekt procijenjene dubine od 1.500 metara.

Eni i Novatek su u periodu 19.11.2018. - 18.12.2018. godine izvršili seizmička istraživanja površine dodijeljene Ugovorom o koncesiji. Nakon izvršenih seizmičkih istraživanja koncesionari su dostavili Upravi za ugljovodonike neobrađene „sirove“ 3D podatke prikupljene tokom seizmičkih istraživanja, čime su realizovali obaveze iz člana 9.2.a) Ugovora o koncesiji.

Koncesionari su završili izradu geofizičkih i geoloških studija iz člana 9.2. b) Ugovora o koncesiji, odnosno sprovode pripremne radnje za bušenje dvije istražne bušotine iz člana 9.2 c) Ugovora o koncesiji.

Produženje prvog Perioda istraživanja

Koncesionari su 17.02.2020. godine dostavili zahtjev za produženje prvog Perioda istraživanja Faze istraživanja iz Ugovora o koncesiji.

Naime, kako bušenje dvije istražne bušotine iz člana 9.2 c) Ugovora o koncesiji nije bilo završeno do 14. septembra 2020. godine, tj. do kraja prvog Perioda istraživanja, koncesionari su podnijeli zahtjev za produženje Prvog perioda istraživanja Faze istraživanja, što im je Vlada Crne Gore, na sjednici od 12. marta 2020. godine odobrila zaključcima broj 07-2022.

Zakonski i ugovorni osnov za produženje Perioda istraživanja i Faze istraživanja

Član 2.2 Ugovora o koncesiji definiše "**Fazu istraživanja**" kao inicijalnu fazu kako je predviđeno Ugovorom o koncesiji u okviru koje će biti realizovan Obavezni radni program u skladu sa Ugovorom o koncesiji i mjerodavnim crnogorskim pravom, dok je "**Period istraživanja**" definisan kao svaki relevantni period predviđen Ugovorom o koncesiji koji čini pod-dio Faze istraživanja predviđene Ugovorom o koncesiji u skladu sa mjerodavnim crnogorskim pravom.

Članom 27 Zakona o istraživanju i proizvodnji ugljovodonika ("Službeni list CG", br. 1/10, 40/11, 62/13) je propisano da Faza istraživanja sa fazom verifikacije rezervi može da traje najduže šest godina za blok na kopnu, odnosno sedam godina za blok u podmorju.

Dalje, članom 29 Zakona je propisano da na osnovu obrazloženog zahtjeva koncesionara, Vlada CG može produžiti rok utvrđen ugovorom o koncesiji za proizvodnju za fazu istraživanja do dvije godine, pod uslovom da:

- 1) je koncesionaru potrebno dodatno vrijeme za dopunska istraživanja koja su neophodna da bi se otkriće proglasilo komercijalnim i da je izvršio sve obaveze iz radnog programa;
- 2) **koncesionar nije izvršio obaveze iz radnog programa zbog tehničkih problema nastalih tokom faze istraživanja, koji se nijesu mogli predvidjeti, izbjeći ili otkloniti.**

Članom 7.7 Ugovora o koncesiji je propisano da produženje Perioda istraživanja koji je predviđen ili Faze istraživanja koja je dodijeljena će, u zavisnosti od mjerodavnog prava za Upstream aktivnosti, biti odobreno ako je došlo do odlaganja u realizaciji Obaveznog radnog programa ili odobrenog programa za Fazu verifikacije rezervi **zbog razloga van razumne i predvidljive kontrole koncesionara**. Koncesionar je dužan da u tim slučajevima obavijesti Ministarstvo, i kada je potrebno da koncesionar završi Obavezni radni program ili odobreni program za Fazu verifikacije rezervi, podnese adekvatno obrazloženi zahtjev za takvo produženje koje može biti neophodno za realizaciju tog programa. Vlada će bez nepotrebnog odlaganja razmotriti i odgovoriti na taj zahtjev i ako se ne odobri, dati razloge za odbijanje odobrenja produženja.

Član 27 i 29 Zakona i član 7.7 Ugovora o koncesiji se trebaju zajedno tumačiti, tj. član 7.7 Ugovora o koncesiji predstavlja detaljniju razradu člana 29 Zakona.

Shodno iznešenom, zaključuje se sledeće:

- a) prvi Period istraživanja iz Ugovora o koncesiji, može se po postupku definisanom članom 29 Zakona i članom 7.7 Ugovora o koncesiji, produžiti za period do dvije godine;
- b) produženjem prvog Perioda istraživanja iz Ugovora o koncesiji, ne može se vršiti skraćivanje trajanja drugog Perioda istraživanja Faze istraživanja iz čl. 7.6 i 9.4 Ugovora o koncesiji (tri godine), jer to nije predviđeno niti jednom odredbom Ugovora o koncesiji;
- c) ukoliko se prvi Period istraživanja iz Ugovora o koncesiji produži za još šest mjeseci (4+1+0,5 godina), to će predstavljati i produženje trajanja Faze istraživanja iz Ugovora o koncesiji (7+1+0,5 godina). Ovo pod pretpostavkom da koncesionari iskoristiti svoje pravo da, shodno čl. 7.6 i 9.4 Ugovora o koncesiji, Obavezni radni program za drugi Period istraživanja realizuju u periodu od tri (3) godine, računajući od dana završetka prvog Perioda istraživanja.

Međutim, ukoliko koncesionari Obavezni radni program za drugi trogodišnji Period istraživanja iz člana 9.4 Ugovora o koncesiji realizuju na način zadovoljavajući za Upravu za ugljovodonike u periodu od dvije (2) godine, ili kraćem periodu, računajući od dana završetka prvog Perioda istraživanja, tj. u periodu koji je kraći od sedam (7) godina računajući od Dana stupanja na snagu Ugovora o koncesiji, onda i neće doći do produženja Faze istraživanja, budući da će cjelokupni

Obavezni radni program Faze istraživanja biti izvršen u okviru vremena trajanja Faze istraživanja propisane članom 7.1 Ugovora o koncesiji (7 godina).

Do obračuna uvećane koncesione naknade za površinu shodno odredbama Uredbe o načinu obračuna i plaćanja naknade za proizvodnju nafte i gasa ("Službeni list CG", br. 13/14), će doći ukoliko koncesionari nastave da realizuju Obavezni radni program iz drugog Perioda istraživanja i nakon isteka sedme godine trajanja Faze istraživanja.

Opravdanost zahtjeva za produženje

Koncesionari su u zahtjevu za produženje naveli probleme nastale tokom Faze istraživanja, odnosno prvog Perioda istraživanja, koji se nijesu mogli predvidjeti, izbjeći ili otkloniti, odnosno koji su bili van razumne i predvidljive kontrole koncesionara, kao osnov za produženje Prvog perioda istraživanja.

Pandemija COVID – 19 je u značajnoj mjeri je poremetila pripremu aktivnosti bušenja što je prouzrokovalo neizbježna kašnjenja van razumne i predvidljive kontrole koncesionara u odnosu na predviđeni plan projekta, o čemu su 14. maja 2020. godine informisali ministarstvo Ekonomije. Koncesionari su pomenutim dopisom preuzeli obavezu da obavijeste nadležne organe ukoliko posjedice COVID-19 budu i dalje prisutne na kraju tekuće godine i budu uticale na operacije, kao i da predlože način rada i mjere koje će omogućiti kontinuitet aktivnosti u Crnoj Gori.

S tim u vezi, koncesionari konstatuju da je pandemija u periodu od maja 2020. godine dodatno eskalirala u Evropi, uključujući Crnu Goru, i u mnogim drugim djelovima svijeta, a postoji bojazan da će se nastaviti i u narednim mjesecima. Kao rezultat toga, postojeća ograničenja u Crnoj Gori koja su, zajedno sa rasprostranjenim rizikom po zdravlje, neizbježno utiču na predstojeće operacije bušenja u podmorju Crn Gore. Iako operacije još uvijek nijesu započete, koncesionari se ipak suočavaju sa brojnim problemima budući da zabrane letova i dajje onemogućavaju da blagovremeno angažuju ključno osoblje i usluge iz inostranstva.

Sve navedene posjedice pandemije COVID-19 bile su nepredviđene i nijesu se mogle izbjeći ili otkloniti uprkos svim razumnim i blagovremenim naporima koncesionara.

Posljedični uticaj kašnjenja je potreba za produženjem prvog Perioda istraživanja u svrhu završetka Obaveznog programa rada. Prema tome, u trenutnim okolnostima, a pod pretpostavkom da će koncesionari i njihovi podizvođači pribaviti sve neophodne dozvole i ovlaštenja i da će biti u mogućnosti da angažuju svu potrebnu robu i osoblje na operativnim lokacijama, očekuje se da aktivnost bušenja započne u prvoj polovini 2021. godine.

Dalje, produženjem u trajanju od šest (6) mjeseci omogućilo bi se:

- završetak procesa pribavljanja svih neophodnih odobrenje Programa bušenja dosta prije početka operacija bušenja;
- završetak angažovanja i svih pripremnih radova od strane svih uključenih internacionalnih izvođača radova i bušenja dvije obavezne bušotine, u skladu sa članom 9.2.c PCC-a, u vrijeme kada to dozvole posljedice pandemije COVID-19;
- potpuna ocjena rezultata bušotina i davanje predloga nadležnim organima u pogledu daljeg rada.

Imajući u vidu prethodno navedene razloge, koncesionari su podnijeli zahtjev za produženje prvog Perioda istraživanja Faze istraživanja za godinu dana, kako bi ispunili preostali dio Obaveznog radnog programa za prvi Period istraživanja.

Koncesionari, takođe navode da su operacije bušenja složene aktivnosti za koje se očekuje da će trajati najmanje šest mjeseci, a uključuju ne samo postrojenje za bušenje, već i logistiku, prevoz, materijale, itd. Stoga se smatra da će produženje trajanja prvog Perioda istraživanja od šest mjeseci biti dovoljno da se omogući ispunjenje preostalih obaveza koje su dio Obaveznog radnog programa, u skladu sa članom 9.2.c) Ugovora o koncesiji, pri čemu su oba koncesionara posvećena punoj realizaciji, po najvišim standardima operativnih performansi i zaštite zdravlja, sigurnosti i životne sredine, u potpunosti u skladu sa važećim zakonskim i ugovornim okvirom i najboljom praksom u industriji.

Podsjećamo da se, shodno članu 9.2 PCC-a, od koncesionara očekuje da tokom prvog Perioda istraživanja realizuju sljedeći Obavezni program rada:

- a) prikupi 3D seizmike podatke za najmanje 1.228 kvadratnih kilometara u okviru područja definisanog PCC-om;
- b) izradi puni komplet geofizičkih i geoloških studija, koji se sastoji od gravimetrijske/magnetne studije zajedno sa strukturnim tumačenjem, studijom strukture, sedimentološkom studijom, studijom brzine i dubnske konverzije, geohemijskom studijom, studijom naftnog sistema - 3D modeliranjem basena, AVO studijom, studijom pornog pritiska radi postizanja efikasnosti gornjeg izolatornog sloja;
- c) dvije (2) istražne bušotine:
  - I. jedna (1) bušotina sa ciljem da se dođe do karbonatnog prospekta na procjenjenoj dubini od 6.500 metara; i
  - II. jedna (1) bušotina sa ciljem da se dođe do plio-pleistocenskog prospekta na procjenjenoj dubini od 1.500 metara.

Razmatrajući navedena obrazloženja koncesionara za produženje, zaključuje se da su se posljedice pandemije COVID – 19 i mjere koje su donošene u cilju zaštite zdravlja i bezbjednosti od isrog u velikoj mjeri odrazile na pripremu i operacije bušenja.

Imajući u vidu navedeno, zahtjevi koncesionara za produženje prvog Perioda istraživanja Faze istraživanja su opravdani i isti se mogu prihvatiti kao problemi nastali tokom Faze istraživanja, odnosno prvog Perioda istraživanja, koji se nijesu mogli predvidjeti, izbjeći ili otkloniti, odnosno koji su bili van razumne i predvidljive kontrole koncesionara, u pogledu upravljanja vremenskim okvirom za realizaciju Obaveznog radnog programa prvog Perioda istraživanja.

Predlog zaključaka:

1. Vlada Crne Gore je na sjednici od ____ 2020. godine razmotrila i usvojila Informaciju o zahtjevu Eni Montenegro BV, Holandija i Novatek Montenegro BV, Holandija za produženje prvog perioda istraživanja iz Ugovora o koncesiji za proizvodnju ugljovodonika za blokove 4118-4; 4118-5; 4118-9; 4118-10
2. Vlada Crne Gore odobrava produženje prvog Perioda istraživanja i Faze istraživanja iz Ugovora o koncesiji za proizvodnju ugljovodonika za blokove 4118-4; 4118-5; 4118-9; 4118-10, za period od šest mjeseci.